

PRZYBIJAĆ (21) *vb impf*

a jasne.

inf przybijać (2). ◇ *praes 1 sg* przybijam (7). ◇ *3 sg* przybiją (2). ◇ *3 pl* przybijają (2). ◇ *praet 3 pl m pers* przybijali (1). ◇ *imp 2 sg* przybijaj (2). ◇ *con 2 sg m* byś przybijał (1). ◇ *3 sg m* by przybijał (1). ◇ *3 pl m pers* by przybijali (1). ◇ *impers praet* przybijano (1). ◇ *part praes act* przybijając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Przymocowywać, przytwierdzać, zwłaszcza gwoździami; figere BartBydg, Cn; suffigere Mącz, Calep; affigere Calep, Cn; appingere, infigere Mącz; offigere Cn [w tym: co (11)] (17) : BartBydg 221; Mącz 126d, 127a, 275d; Tájé téz tym ípofobem przybijay íztuki defzczek/ iáko y v ípodniégo [piętra, tj. progó w stawie]. Strum K2; Affigo – Przihaftiwam, prziwiefzam, przibyam. Calep 39b, 1026a; CiekPotr 4.*

przybijać do czego (1): Gozdzie telz one [z krzyża św.] Konstantyn ták vcćił: iednym głowę íwoię okrašíł y obronił/ do przełbice go íwoiey przybijájąc *SkarŻyw* 397.

Zwrot: »przybijać gwoźdzmi« (1): przybijayże óno piętro mocno gwoźdzmi żeláznymi *Strum* M3.

Przen (4) :

przybijać do czego (2): By więc ćwieczki przybijał do rozumu fłowá/ Tedy ínádnie odpádną gdy ízáleie głowá. *RejWiz* 68; Boiażń o przyfzłey śmierći/ vmyfł człowieczy koniecznie zátrwożyć muší/ á iáko góźdz przebiájący ćiało/ wfyłtkie pobudki puchy/ do drzewá krzyżowe⁸⁰ przybiia. *WysKaz* 46.

przybijać na co komu (1): Náfzy Miniłtrowie ty Prywileie y ty Káptury ná czoło przybijáią wáfzemu Papiełtwu *OrzRozm* F4v.

przybijać czym (2): Cf *Przysłowie*.

Przysłowie: RejWiz 68; Nic mądra mowá gdzye ízalona głowá/ Byś więc y ćwieczki tám przybijał fłowá. *RejZwierc* 214v.

a. *Publikować przybijając w widocznych miejscach; proponere, publicare Mącz (3) :*

przybijać do czego (1): Ze práwo vchwaliwfzy, przybiiano ié więc Ná tablicách miedziánych do ściány. *CiekPotr* 78.

przybijać na co (1): Proscribo aliquid per scripturam, venale propono et publico, Oznamuyę pímmem/ zemi yeft nieco przedáyneho przibiyam cedułkę ná dóm/ oznamuyąc że yeft przedáyny. *Mącz* 375c.

przybijać na czym (1): Abowiem był ten zwyczaj miedzy proroki [...] iż kroćiuchno zbieráli kazánia íwoie/ á przybiiali ie na drzwiach Kofćielnych/ izby ták ich náuká y prorocctwo táyne nie było. *BibRadz* I 353v.

2. [*Uderzać, bić:*

Zwrot: »kijmi przybijać«: kazał [cesarz] nábić gozdi [!] oftrych w ziemię/ gęłtych á náftopie wyfokich/ y ná wznák S. Klemenfa położyć/ á zwierzchu kiymi przybijać [...] rofkázował. *SkarŻyw* 146.]

3. *Wtórować grą na bębnie (3) :* By k temu bębennicy Polfzczy przybijáli/ Potrzebną by muzykę nam ná wífzem dawáli. *RejZwierc* 120.

Zwrot: »w bęben przybijać« (1): Skokiem taniec naśnádnieyŝy/ A tym ielcze pochodnieyŝy/
Kiedy w bęben przybijáią/ Sámy nogi práwie drgáią. *KochSob* 57.

Przen (1) :

Zwrot: »przybijać na bębenku« = *wtórować komuś, popierać kogoś* (1): Tym trzem [Augustynowi, Tertulianowi i Dionizjusowi] [krzypiącym: przybija też I.M. X*(i)qdz*) K*(anonik)* ná bębenku *CzechEp* 255.

4. [Ugniatać ziemię: ná którym mieŝcu czáfów námienionych ma być náładzono albo náłożono
tarnie z korzenim źiemiam obfypuiąc y przybijáiąc dobrze *Cresc* 1571 21.

przybijać czym: támże brzegi nápráwić y zrownác iáko máią być/ przybijáiąc rydlem iáko pierwey
było *Cresc* 1571 143.]

5. *Odciskać, wytłaczać, cechować* (1) :

Zwrot: »przybijać cechę« (1): Tudiculo, Przibiyam/ przipalam cechę. *Mącz* 467d.

Synonimy: 2. *chłostać, chłościć, chwostać, siec, tłuc, uderzać*; 5. *cechować, oznaczać, piątnować.*

Formacje współrdzenne cf BIC.

Cf **PRZYBIJANIE, PRZYBIJANY**

ALKa